

Το Σύνταγμα του Αλή Πασά

**Γιώργης
Γιατρομανωλάκης**

Το Σύνταγμα του Αλή Πασά έχει πάρα πολλές διαφορές από το Σύνταγμα της δημοκρατικής Ελλάδας. Θα αναφέρουμε δύο χαρακτηριστικές διαφορές. Η μία αφορά τη διάκριση εξουσιών και θεσμών. Η άλλη τους διορισμούς στο Δημόσιο.

Α. Σύμφωνα με το Σύνταγμα του Αλή Πασά, όταν ένας αστυνομικός συλλάβει κάποιον να κλέβει, του δένει τα χέρια, τον ξυλοφορτώνει και τον οδηγεί στο Τμήμα. Εκεί, αφού τον ξυλοφορτώσουν όλοι, τον χώνουν σε ένα μπουντρούμι. Μπορούν να του κόψουν τα χέρια, να του βγάλουν τα μάτια, όμως το Σύνταγμα του Αλή Πασά ορίζει πως ο κλέφτης πρέπει να δικάζεται. Διότι αυτό ορίζει η ευνομία. Δικαστής είναι ο διοικητής του Τμήματος. Αφού ο κλέφτης περάσει κάποια χρόνια στο κρατητήριο, ο διοικητής διατάζει και τον φέρνουν ενώπιόν του. Ανοίγει τα κτάπια του και του επιβάλλει την ποινή που θέλει. Μπορεί να του βγάλουν τα δόντια. Μπορεί και να τον αποκεφαλίσουν. Ο

διοικητής είναι δικαστής και ο νόμος του είναι νόμος του κράτους.

Τα πράγματα σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας είναι εντελώς διαφορετικά. Όταν ένας αστυνομικός συλλάβει έναν κλέφτη, τον βάζει σε ένα περιπολικό (προσέχοντας μάλιστα μη χτυπήσει ο άνθρωπος στο κεφάλι) και τον οδηγεί στο Τμήμα. Του επιτρέπουν να τηλεφωνήσει. Του δίνουν τσιγάρα και φαγητό. Μέσα σε λίγες ώρες τον οδηγούν στον εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας αποφασίζει με βάση τους νόμους και τις διατάξεις που έχουν ψηφιστεί από τη Βουλή των Ελλήνων να προφυλακισθεί ο κλέφτης. Ερχεται και τον βλέπουν ο δικηγόρος του, η μάνα του ή και η αρραβωνιαστικιά του. Υστερα ορίζει τη δικάσιμος. Τον φέρνουν στο δικαστήριο. Διαβάζεται το κατηγορητήριο. Αγορεύει η κατηγορούσα αρχή. Αγορεύει ο δικηγόρος του κλέφτη. Ερχονται μάρτυρες κ.τ.λ. Ο δικαστής βγάζει απόφαση έχοντας προηγουμένως

Είναι εντελώς αδιανόητο ένας δικαστής να χώνει μέσα σε ένα νομοσχέδιο «περί της αλιείας του σολομού» μια σειρά άρθρα που ορίζουν ότι ο ίδιος ο δικαστής μπορεί να κάνει ό,τι του καπνίσει

ακούσει την υπεράσπιση και τον ίδιο τον κατηγορούμενο. Αν ο κλέφτης καταδικαστεί, πάει φυλακή. Αν όχι, αφήνεται ελεύθερος.

Β. Στην αυλή του Αλή Πασά ο ίδιος ο Αλής όπως και οι αξιωματούχοι του (βεζίρηδες, αγάδες κ.ά.) μπορούν να διορίζουν όποιον θέλουν. Οποτε θέλουν. Σε όποια θέση θέλουν. Στην Ελληνική Δημοκρατία αυτό απαγορεύεται πολύ αυστηρά. Ενώ ο Αλής Πασάς μπορεί να διορίζει ακόμη και τον καφετζή του σε

όποια υπηρεσία θέλει, οι υπουργοί της Ελληνικής Δημοκρατίας και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα. Δεν μπορούν βάσει του Συντάγματος να διορίζουν στο Δημόσιο κάθε κολλητό τους. Ειδικά μάλιστα αν αυτός είναι αγράμματος, αστοιχείωτος και το μόνο που ξέρει είναι να στέλνει SMS σε διάφορες τηλεπερσόνες. Αυτό είναι εντελώς αδιανόητο. Αυτά μόνο στην αυλή του Αλή Πασά συμβαίνουν.

Το ερώτημα που τίθεται είναι:

Ποιο από τα δύο συντάγματα είναι πιο γρήγορο, πιο αποτελεσματικό και πιο απλό; Σίγουρα το Σύνταγμα του Αλή Πασά. Όλες οι εξουσίες, όλοι οι θεσμοί ανήκουν σε μία και μόνη αρχή. Η ίδια αρχή νομοθετεί, η ίδια δικάζει, η ίδια εκτελεί τις αποφάσεις που έχει πάρει. Το Σύνταγμα της Ελλάδας είναι αργό. Χρονοβόρο. Διέπεται από διάφορες μυστηριεές ηθικονομικές αρχές που ξεκινούν από τον Αριστοτέλη και φτάνουν ως τον Μοντεσκιέ. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, είναι αδιανόητο ένας δικαστής να νομοθετεί και να εκτελεί ταυτόχρονα χρέη εκτελεστικής εξουσίας. Εντελώς αδιανόητο είναι ένας δικαστής να χώνει μέσα σε ένα νομοσχέδιο «περί της αλιείας του σολομού» μια σειρά άρθρα που ορίζουν ότι ο ίδιος ο δικαστής μπορεί να κάνει ό,τι του καπνίσει. Αυτά δεν συμβαίνουν στην Ελληνική Δημοκρατία. Στο επαχθές και τυραννικό καθεστώς του Αλή Πασά, ναι. Αλλά

σε μια ευρωπαϊκή χώρα που έχει Σύνταγμα στο οποίο προβλέπονται ρητά οι διακρίσεις των εξουσιών αυτό είναι απαράδεκτο. Η διαφορά όμως παραμένει: το Σύνταγμα του Αλή Πασά είναι πιο απλό από το Σύνταγμα της Ελλάδας.

Η Ελλάδα αγωνίστηκε πολλά χρόνια για να απαλλαγεί από το καθεστώς του Αλή Πασά και των σουλτάνων. Είναι μια υπερήφανη, ευνομούμενη, ευρωπαϊκή χώρα στην οποία όλοι σέβονται τους νόμους. Οι εξουσίες είναι αυστηρά διακριτές μεταξύ τους. Ο κάθε βουλευτής και ο κάθε υπουργός δεν μεπρδύνονται στα πόδια του δικαστή. Ο αστυνομικός δεν είναι δικαστής. Ο δικαστής δεν είναι νομοθέτης. Όλα είναι καθαρά και διάφανα. Γι' αυτό μας ζηλεύουν οι γείτονές μας. Επειδή σεβόμαστε το Σύνταγμα και το προσέχουμε σαν τα μάτια μας.

Ο κ. Γιώργης Γιατρομανωλάκης είναι καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας και συγγραφέας.